

Tisdagen den 11 oktober

Kl. 11.00

*Val av ledamöter
i utskotten*

1 § Justerades protokollet för den 3 innevarande månad.

2 § Val av ledamöter i utskotten

Anf. 1 STIG ALEMYR (s):

Herr talman! Valberedningen har enhälligt godkänt gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter i utskotten samt ledamöter och suppleanter i riksdagens förvaltningsstyrelse.

I genskap av ordförande i valberedningen ber jag att till herr talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

Härefter företogs val av två ledamöter i konstitutionsutskottet samt 17 ledamöter i vart och ett av övriga utskott enligt nedan.

(15 ledamöter i konstitutionsutskottet valdes den 5 oktober, se prot. 3.)

De av Stig Alemyr för dessa val avlämnade gemensamma listorna upplästes av talmannen och godkändes av kammaren, varvid befanns att följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på resp. listor, utsetts till *ledamöter* i

konstitutionsutskottet

Hans Leghammar (mp)

Ulla Pettersson (s)

finansutskottet

Anna-Greta Leijon (s)

Roland Sundgren (s)

Lars Tobisson (m)

Arne Andersson i Gamleby (s)

Anne Wibble (fp)

Gunnar Björk (c)

Per Olof Håkansson (s)

Rune Rydén (m)

Iris Mårtensson (s)

Lisbet Calner (s)

Arne Kjörnsberg (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

---

*Val av ledamöter
i utskotten*

Filip Fridolfsson (m)
Lars De Geer (fp)
Ivar Franzén (c)
Hans Petersson (vpk)
Carl Frick (mp)
Marianne Carlström (s)

skatteutskottet

Jan Bergqvist (s)
Bo Forslund (s)
Bo Lundgren (m)
Torsten Karlsson (s)
Kjell Johansson (fp)
Görel Thurdin (c)
Anita Johansson (s)
Hugo Hegeland (m)
Lars Hedfors (s)
Bruno Poromaa (s)
Gerd Engman (s)
Karl-Gösta Svenson (m)
Britta Bjelle (fp)
Rolf Kenneryd (c)
Lars Bäckström (vpk)
Gösta Lyngå (mp)
Sverre Palm (s)

justitieutskottet

Lars-Erik Lövdén (s)
Ulla-Britt Åbark (s)
Jerry Martinger (m)
Birthe Sörestedt (s)
Karin Ahrland (fp)
Ingbritt Irhammar (c)
Bengt-Ola Rytta (s)
Göthe Knutson (m)
Göran Magnusson (s)
Eva Johansson (s)
Björn Ericson (s)
Anders Andersson (m)
Lars Sundin (fp)
Anders Svärd (c)
Berith Eriksson (vpk)
Kent Lundgren (mp)
Sigrid Bolkéus (s)

lagutskottet

Lennart Andersson (s)
Owe Andréasson (s)
Rolf Dahlberg (m)
Stig Gustafsson (s)
Ulla Orring (fp)
Martin Olsson (c)
Inger Hestvik (s)
Allan Ekström (m)
Bengt Kronblad (s)
Gunnar Thollander (s)
Hans Rosengren (s)
Ewy Möller (m)
Bengt Harding Olson (fp)
Stina Eliasson (c)
Elisabeth Persson (vpk)
Elisabet Franzén (mp)
Lena Boström (s)

utrikesutskottet

Stig Alemyr (s)
Evert Svensson (s)
Margaretha af Ugglas (m)
Sture Ericson (s)
Ingemar Eliasson (fp)
Pär Granstedt (c)
Maj Britt Theorin (s)
Alf Wennerfors (m)
Karl-Erik Svartberg (s)
Axel Andersson (s)
Nils T Svensson (s)
Inger Koch (m)
Karl-Göran Biörsmark (fp)
Birgitta Hambræus (c)
Bertil Måbrink (vpk)
Per Gahrton (mp)
Viola Furubjelke (s)

försvarsutskottet

Roland Brännström (s)
Åke Gustavsson (s)
Arne Andersson i Ljung (m)
Ingvar Björk (s)
Kerstin Ekman (fp)
Gunhild Bolander (c)
Iréne Vestlund (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

*Val av ledamöter
i utskotten*

Björn Körlof (m)
Barbro Evermo Palmerlund (s)
Christer Skoog (s)
Sven Lundberg (s)
Ivar Virgin (m)
Hans Lindblad (fp)
Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c)
Jan Jennehag (vpk)
Paul Cizuk (mp)
Karin Wegestål (s)

socialförsäkringsutskottet

Doris Håvik (s)
Börje Nilsson (s)
Gullan Lindblad (m)
Ulla Johansson (s)
Sigge Godin (fp)
Karin Israelsson (c)
Lena Öhrsvik (s)
Margit Gennser (m)
Nils-Olof Gustafsson (s)
Ingegerd Elm (s)
Margareta Persson (s)
Hans Dau (m)
Barbro Sandberg (fp)
Rune Backlund (c)
Margó Ingvardsson (vpk)
Ragnhild Pohanka (mp)
Maud Björnemalm (s)

socialutskottet

Bo Holmberg (s)
Anita Persson (s)
Sten Svensson (m)
Aina Westin (s)
Daniel Tarschys (fp)
Ulla Tillander (c)
Ingrid Andersson (s)
Per Stenmarck (m)
Yvonne Sandberg-Fries (s)
Johnny Ahlqvist (s)
Rinaldo Karlsson (s)
Ingrid Hemmingsson (m)
Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)
Rosa Östh (c)
Gudrun Schyman (vpk)

Anita Stenberg (mp)
Ingegerd Anderlund (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

*Val av ledamöter
i utskotten*

kulturutskottet

Maj-Lis Lööw (s)
Maja Bäckström (s)
Ingrid Sundberg (m)
Berit Oscarsson (s)
Jan-Erik Wikström (fp)
Jan Hyttring (c)
Anders Nilsson (s)
Lars Ahlmark (m)
Sylvia Pettersson (s)
Erkki Tammenoksa (s)
Leo Persson (s)
Lars Ahlström (m)
Margareta Fogelberg (fp)
Stina Gustavsson (c)
Alexander Chrisopoulos (vpk)
Kaj Nilsson (mp)
Ingegerd Sahlström (s)

utbildningsutskottet

Lars Gustafsson (s)
Helge Hagberg (s)
Ann-Cathrine Haglund (m)
Bengt Silfverstrand (s)
Lars Leijonborg (fp)
Lars Johansson (c)
Lars Svensson (s)
Göran Allmér (m)
Ingvar Johnsson (s)
Margareta Hemmingsson (s)
Berit Löfstedt (s)
Birger Hagård (m)
Carl-Johan Wilson (fp)
Marianne Andersson (c)
Björn Samuelson (vpk)
Eva Goës (mp)
Marita Bengtsson (s)

trafikutskottet

Birger Rosqvist (s)
Ove Karlsson (s)
Rolf Clarkson (m)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

*Val av ledamöter
i utskotten*

Olle Östrand (s)
Kenth Skårvik (fp)
Anna Wohlin-Andersson (c)
Sven-Gösta Signell (s)
Görel Bohlin (m)
Margit Sandéhn (s)
Rune Johansson (s)
Sten-Ove Sundström (s)
Sten Andersson i Malmö (m)
Hugo Bergdahl (fp)
Elving Andersson (c)
Viola Claesson (vpk)
Roy Ottosson (mp)
Jarl Lander (s)

jordbruksutskottet

Hans Gustafsson (s)
Håkan Strömberg (s)
Sven Eric Lorentzon (m)
Grethe Lundblad (s)
Lars Ernestam (fp)
Karl Erik Olsson (c)
Martin Segerstedt (s)
Jens Eriksson (m)
Jan Fransson (s)
Margareta Winberg (s)
Åke Selberg (s)
Ingvar Eriksson (m)
Bengt Rosén (fp)
Lennart Brunander (c)
Annika Åhnberg (vpk)
Åsa Domeij (mp)
Inge Carlsson (s)

näringsutskottet

Lennart Pettersson (s)
Arne Gadd (s)
Per Westerberg (m)
Rune Jonsson (s)
Hadar Cars (fp)
Per-Ola Eriksson (c)
Åke Wictorsson (s)
Nic Grönvall (m)
Birgitta Johansson (s)
Inga-Britt Johansson (s)
Bo Finkqvist (s)

Gunnar Hökmark (m)
Gudrun Norberg (fp)
Roland Larsson (c)
Paul Lestander (vpk)
Lars Norberg (mp)
Reynoldh Furustrand (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

---

*Val av ledamöter
i utskotten*

arbetsmarknadsutskottet

Lars Ulander (s)
Kjell Nilsson (s)
Sonja Rembo (m)
Marianne Ståhlberg (s)
Elver Jonsson (fp)
Börje Hörnlund (c)
Lahja Exner (s)
Anders G Högmark (m)
Gustav Persson (s)
Sten Östlund (s)
Bo Nilsson (s)
Mona Saint Cyr (m)
Charlotte Branting (fp)
Kersti Johansson (c)
Lars-Ove Hagberg (vpk)
Anna Horn af Rantzien (mp)
Mona Sahlin (s)

bostadsutskottet

Oskar Lindkvist (s)
Magnus Persson (s)
Knut Billing (m)
Lennart Nilsson (s)
Erling Bager (fp)
Agné Hansson (c)
Hans Göran Franck (s)
Bertil Danielsson (m)
Nils Nordh (s)
Rune Evensson (s)
Gunnar Nilsson (s)
Jan Sandberg (m)
Leif Olsson (fp)
Rune Thorén (c)
Jan Strömdahl (vpk)
Jill Lindgren (mp)
Britta Sundin (s)

3 § Val av suppleanter i utskotten

Företogs val av två suppleanter i konstitutionsutskottet samt 17 suppleanter i vart och ett av övriga utskott enligt nedan.

(15 suppleanter i konstitutionsutskottet valdes den 5 oktober, se prot. 3.)

Sedan de av Stig Alemyr för dessa val avlämnade gemensamma listorna upplästs av talmannen och godkänts av kammaren befanns att följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på resp. listor, utsetts till *suppleanter* i

konstitutionsutskottet

Per Gahrton (mp)

Ingegerd Sahlström (s)

finansutskottet

Sonia Karlsson (s)

Jan Björkman (s)

Ing-Britt Nygren (m)

Börje Nilsson (s)

Ingela Mårtensson (fp)

Gunilla André (c)

Åke Wictorsson (s)

Anders Andersson (m)

Torsten Karlsson (s)

Marita Bengtsson (s)

Leif Marklund (s)

Knut Wachtmeister (m)

Lars Leijonborg (fp)

Rolf Kenneryd (c)

Maggi Mikaelsson (vpk)

Claes Roxbergh (mp)

Kjell Nordström (s)

skatteutskottet

Kjell Nordström (s)

Sven-Erik Alkemark (s)

Knut Wachtmeister (m)

Karl Hagström (s)

Ingrid Hasselström Nyvall (fp)

Håkan Hansson (c)

Lisbeth Staaf-Igelström (s)

Ewy Möller (m)

Marianne Stålberg (s)

Gunnar Nilsson (s)

Erkki Tammenoksa (s)

förste vice talman Ingegerd Troedsson (m)
Leif Olsson (fp)
Martin Olsson (c)
Maggi Mikaelsson (vpk)
Åsa Domcij (mp)
Arne Kjörnsberg (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

---

*Val av suppleanter
i utskotten*

justitieutskottet

Barbro Andersson (s)
Ingegerd Wärnersson (s)
Ulf Melin (m)
Jan Andersson (s)
Kjell-Arne Welin (fp)
Kjell Ericsson (c)
Maja Bäckström (s)
Inger Koch (m)
Nils Nordh (s)
Yvonne Sandberg-Fries (s)
Margareta Persson (s)
Carl G Nilsson (m)
Bengt Harding Olson (fp)
Gunilla André (c)
Bo Hammar (vpk)
Hans Leghammar (mp)
Christina Pettersson (s)

lagutskottet

Anita Jönsson (s)
Maj-Inger Klingvall (s)
Charlotte Cederschiöld (m)
Rune Evensson (s)
Lola Björkquist (fp)
Karin Starrin (c)
Arne Andersson i Gamleby (s)
Filip Fridolfsson (m)
Bengt Silfverstrand (s)
Ulla-Britt Åbark (s)
Inga-Britt Johansson (s)
Eva Björne (m)
Barbro Sandberg (fp)
Rune Backlund (c)
Hans Petersson (vpk)
Kent Lundgren (mp)
Ewa Hedkvist Petersen (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

*Val av suppleanter
i utskotten*

utrikesutskottet

Kristina Svensson (s)
Anneli Hulthén (s)
Eva Björne (m)
Sonia Karlsson (s)
Maria Leissner (fp)
Karin Söder (c)
Arne Mellqvist (s)
Gunnar Hökmark (m)
Åke Gustavsson (s)
Hans Göran Franck (s)
Margareta Hemmingsson (s)
Bertil Persson (m)
Håkan Holmberg (fp)
Ingbritt Irhammar (c)
Berith Eriksson (vpk)
Jill Lindgren (mp)
Lena Boström (s)

försvarsutskottet

Britt Bohlin (s)
Sture Ericson (s)
Wiggo Komstedt (m)
Karl-Erik Svartberg (s)
Siw Persson (fp)
Sven-Olof Petersson (c)
Kurt Ove Johansson (s)
Ingrid Hemmingsson (m)
Lars Svensson (s)
Anita Johansson (s)
Sten Östlund (s)
Tom Heyman (m)
Carl-Johan Wilson (fp)
Lennart Brunander (c)
Björn Samuelson (vpk)
Kjell Dahlström (mp)
Åke Selberg (s)

socialförsäkringsutskottet

Christina Pettersson (s)
Arne Mellqvist (s)
Bertil Persson (m)
Lisbeth Staafl-Igelström (s)
Maria Leissner (fp)
Marianne Jönsson (c)
Martin Segerstedt (s)

Karl-Gösta Svenson (m)
Anita Persson (s)
Bo Finnkvist (s)
Ingvar Björk (s)
Göran Åstrand (m)
Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)
Kersti Johansson (c)
Karl-Erik Persson (vpk)
Eva Goës (mp)
Karin Wegestål (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

---

*Val av suppleanter
i utskotten*

socialutskottet

Jan Andersson (s)
Sinikka Bohlin (s)
förste vice talman Ingegerd Troedsson (m)
Maj-Inger Klingvall (s)
Barbro Westerholm (fp)
Göran Engström (c)
Rosa-Lill Wåhlstedt (s)
Ingvar Eriksson (m)
Sven-Erik Alkemark (s)
Kjell Nilsson (s)
Birthe Sörestedt (s)
Ing-Britt Nygren (m)
Ulla Orring (fp)
Roland Larsson (c)
Rolf L Nilson (vpk)
Marianne Samuelsson (mp)
Maud Björnemalm (s)

kulturutskottet

Ulla Samuelsson (s)
Eivor Husing (s)
Göran Åstrand (m)
Catarina Rönnung (s)
Lola Björkquist (fp)
Bengt Kindbom (c)
Ulla Johansson (s)
Elisabeth Fleetwood (m)
Lennart Nilsson (s)
Ingrid Andersson (s)
Iréne Vestlund (s)
Karin Falkmer (m)
andre vice talman Christer Eirefelt (fp)
Stina Eliasson (c)
Elisabeth Persson (vpk)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

Anna Horn af Rantzien (mp)
Torgny Larsson (s)

*Val av suppleanter
i utskotten*

utbildningsutskottet

Ewa Hedkvist Petersen (s)
Ingegerd Wärnersson (s)
Beatrice Ask (m)
Jan Björkman (s)
Isa Halvarsson (fp)
Marianne Jönsson (c)
Sinikka Bohlin (s)
Hans Dau (m)
Lena Öhrsvik (s)
Inger Hestvik (s)
Anders Nilsson (s)
Ingela Gardner (m)
Barbro Westerholm (fp)
Jan Hyttring (c)
Ylva Johansson (vpk)
Kaj Nilsson (mp)
Rinaldo Karlsson (s)

trafikutskottet

Yngve Wernersson (s)
Anneli Hulthén (s)
Tom Heyman (m)
Anita Jönsson (s)
Anders Castberger (fp)
Rune Thorén (c)
Håkan Strömberg (s)
Jan Sandberg (m)
Sören Lekberg (s)
Lisbet Calner (s)
Bo Nilsson (s)
Wiggo Komstedt (m)
Ingrid Hasselström Nyvall (fp)
Anders Svärd (c)
Jan Strömdahl (vpk)
Kjell Dahlström (mp)
Gerd Engman (s)

jordbruksutskottet

Kaj Larsson (s)
Ove Karlsson (s)
Carl G Nilsson (m)

Gunnar Thollander (s)
Håkan Holmberg (fp)
Karin Starrin (c)
Bengt Kronblad (s)
Ivar Virgin (m)
Sverre Palm (s)
Jarl Lander (s)
Berndt Ekholm (s)
Mona Saint Cyr (m)
Anders Castberger (fp)
Stina Gustavsson (c)
Jan Jennehag (vpk)
Roy Ottosson (mp)
Björn Ericson (s)

näringsutskottet

Leif Marklund (s)
Mats Lindberg (s)
Karin Falkmer (m)
Sven-Åke Nygårds (s)
Isa Halvarsson (fp)
Kjell Ericsson (c)
Karl Hagström (s)
Lars Ahlström (m)
Barbro Andersson (s)
Anita Modin (s)
Göran Magnusson (s)
Stig Bertilsson (m)
andre vice talman Christer Eirefelt (fp)
Ivar Franzén (c)
Alexander Chrisopoulos (vpk)
Elisabet Franzén (mp)
Leo Persson (s)

arbetsmarknadsutskottet

Monica Öhman (s)
Eivor Husing (s)
Erik Holmkvist (m)
Britt Bohlin (s)
Kjell-Arne Welin (fp)
Göran Engström (c)
Bengt-Ola Rytta (s)
Ulf Melin (m)
Christer Skoog (s)
Sven Lundberg (s)
Yngve Wernersson (s)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

*Val av ledamöter och
suppleanter i riksdagens
förvaltningsstyrelse*

Charlotte Cederschiöld (m)
Sigge Godin (fp)
Marianne Andersson (c)
Karl-Erik Persson (vpk)
Inger Schörling (mp)
Sigrid Bolkéus (s)

bostadsutskottet

Berndt Ekholm (s)
Ulla Samuelsson (s)
Ingela Gardner (m)
Axel Andersson (s)
Siw Persson (fp)
Birger Andersson (c)
Sture Thun (s)
Sten Andersson i Malmö (m)
Nils-Olof Gustafsson (s)
Berit Oscarsson (s)
Marianne Carlström (s)
Erik Holmkvist (m)
Birgit Friggebo (fp)
Ivar Franzén (c)
Paul Lestander (vpk)
Ragnhild Pohanka (mp)
Ulla Pettersson (s)

4 § Val av ledamöter och suppleanter i riksdagens förvaltningsstyrelse

Företogs val av åtta ledamöter och åtta suppleanter i riksdagens förvaltningsstyrelse.

Sedan de av Stig Alemyr för dessa val avlämnade gemensamma listorna upplästs av talmannen och godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på resp. listor, valda för riksdagens innevarande valperiod:

ledamöter

Oskar Lindkvist (s)
Marianne Ståhlberg (s)
Rolf Clarkson (m)
Bo Forsslund (s)
Birgit Friggebo (fp)
Martin Olsson (c)
Bertil Måbrink (vpk)
Wiggo Komstedt (m)

suppleanter

Lennart Andersson (s)
Iréne Vestlund (s)
Sten Svensson (m)
Per Olof Håkansson (s)
Carl-Johan Wilson (fp)
Gunilla André (c)
Marianne Samuelsson (mp)
Gullan Lindblad (m)

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

*Kallelse till konstituerande sammanträden
m. m.*

5 § Kallelse till konstituerande sammanträden m. m.

Talmannen meddelade att konstitutionsutskottet enligt uppsatt anslag skulle sammanträda denna dag kl. 13.00 samt kallade övriga utskott till konstituerande sammanträden vid samma tid, dvs. denna dag kl. 13.00.

6 § Anmäldes och bordlades

Proposition

1988/89:9 om dödsboäggande och samägande av jordbruksfastighet m. m.

7 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

med anledning av prop. 1987/88:108 om ett kontobaserat system för registrering av aktier m. m.

1988/89:N1 av Lars Norberg (mp) och Elisabet Franzén (mp)

1988/89:N2 av Hadar Cars m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1988/89, m. m. (kompletteringsproposition) (bil. 7)

1988/89:Jo1 av Åsa Domeij m. fl. (mp)

med anledning av prop. 1987/88:155 om skydd för företagshemligheter

1988/89:L1 av Elisabet Franzén m. fl. (mp)

med anledning av prop. 1987/88:176 om äldreomsorgen inför 90-talet

1988/89:So1 av Lars Werner m. fl. (vpk)

1988/89:So2 av Margareta Persson m. fl. (s)

med anledning av skr. 1987/88:177 med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1987

1988/89:U1 av Per Gahrton m. fl. (mp)

med anledning av riksdagens revisorers förslag 1987/88:22 om granskning av kostnaderna för högskoleutbildningar

1988/89:Ub1 av Göran Allmér m. fl. (m)

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 6 oktober

1988/89:12 av *Lennart Brunander* (c) till finansministern om skatten på bensin för arbetsredskap:

Energikrisen under 70-talet ledde till att alla länder i västvärlden ansträngde sig för att minska sin oljeförbrukning. Så minskade exempelvis i Sverige oljeförbrukningen med hälften fram till början på 80-talet. Hela denna minskning ligger på eldningsolja, förbrukningen av motorbränsle ökar däremot.

För att kunna möta detta förändrade förbrukningsmönster har oljeindustrin ändrat sina processer så att man ur råoljan utvinmer mer motorbränsle och mindre eldningsolja. Tyvärr förändras därigenom också oljeprodukternas egenskaper ur både hälso- och driftsynpunkt. Motorbränslen är utvecklade för att fungera på ett tillfredsställande sätt i motorfordon, dvs. till större motorer. För arbetsredskap är den bensin som hittills framställts inte alls bra, den luktar illa, sprider stora mängder hälsovådliga bensinångor och ger irriterande avgaser. Den som arbetar med redskap som utnyttjar dagens bensin utsätts på detta sätt för uppenbara hälsorisker. I en interpellation till miljö- och energiministern under förra riksmötet, som besvarades av arbetsmarknadsministern, påtalade jag dessa risker och krävde åtgärder för att få fram ett nytt och bättre bränsle för dessa ändamål.

I sammanhanget kan påpekas att naturvårdsverket sedan länge utreder hur kunder vid bensinstationer skall kunna skyddas mot bensinångor vid tankning av sin bil. Den som tankar sin bil utsätts för denna risk under mycket kort tid medan den som arbetar med t. ex. en motorsåg utsätts för denna hälsorisk under hela arbetsdagen. Någon liknande omtanke om skogsarbetande och andra som använder arbetsredskap har inte visats från berörda myndigheter. Detta är enligt min mening både avslöjande och nedslående.

Hälsoriskerna med bensinångor har belysts i en studie utförd av Pia M Berglund, forskare vid Chalmers, för "Miljöprojekt Göteborg". Där konstateras att förekomsten av de omätaade kolväten som kemiskt benämns alkener (olefiner) ökat kraftigt under senare år. Det allvarliga i larmet är att upptaget av dessa alkener i människokroppen sker genom inandning. Detta är naturligtvis ett allmänt problem men är speciellt allvarligt för skogshuggare som exponeras för dessa farliga gaser under långa arbetspass. Skogshuggaren utsätts inte bara för bensinångor vid bränslehantering utan också för de gaser som bildas av oförbränt bränsle.

Som synes är det ur hälsosynpunkt mycket viktigt att vi får ett nytt annorlunda bränsle som inte har nuvarande motorbränslets egenskaper och nackdelar. Det har nu utvecklats ett nytt bränsle speciellt för tvåtaktare, som inte har samma problem med gasavgång och farliga substanser. Det ger mindre problem med gasångor, det är helt blyfritt, innehåller inga krackade komponenter, innehåller inga alkoholer, har låg bensenhalt och har låg svavelhalt.

	Miljövänlig	Nuvarande
Oktantal RON min	95	95
Oktantal MON min	85	85
Blyhalt mg/l max	2	13
Bensenhalt vol-% max	3	5
Svavelhalt vikt-% max	0,005	0,1
Ångtryck kPa (gasinnehåll) max	60	105
Krackade komponenter	0	obegränsat
Alkoholer/etrar mass-% syre	0	2*

I princip skall ånginnehållet, beskrivet i termen ångtryck, vara så lågt som möjligt, dock ej lägre än att motorn skall kunna starta.

* mellan 2 och 10 % beroende på typ av alkohol/etrar.

Det nya bränslet blir naturligtvis dyrare, men för att ge skogsarbetarna en bättre arbetsmiljö och därigenom minskade sjukvårdskostnader är det angeläget att det nya bränslet ersätter dagens bränsle. Genom att byta motorbränsle för motorsågar och andra motorredskap gör samhället besparingar genom lägre sjukvårdskostnader.

Enligt min mening borde beskattningen av ett motorbränsle av detta slag slopas. På det sättet visar samhället sitt ansvar för de människor som i sitt arbete utsätts för den i dag dåliga arbetsmiljö som t. ex. skogsarbetare har. Ett borttagande av bensinskatten på dessa bränslen är en investering för framtiden.

Mot bakgrund av det anförda ställer jag följande fråga till finansministern:

Är finansministern villig att nu omedelbart lägga förslag om att slopa skatten på miljövänlig bensin för arbetsredskap?

den 7 oktober

1988/89:13 av *Per Gahrton* (mp) till statsministern om EG-harmoniseringens mål, medel och effekter:

1992 THE BAD NEWS (1992 - DE DÅLIGA NYHETERNA). Så lyder rubriktexten på omslaget till det senaste numret av den europeiska affärstidskriften *International Management* (september 1988). I tidningen slås fast att "den enkla brutala sanningen är att de dåliga nyheterna troligen kommer att väga tyngre än de goda under en övergångsperiod som mycket väl kan sträcka sig betydligt längre än till 1992". Som exempel på "bad news" på grund av EG:s inre marknad nämns bl. a.: ökad arbetslöshet, företagsnedläggningar, handelsbalansunderskott och ökad EG-protektionism gentemot omvärlden, växande sociala klyftor ("få tror att den inre marknaden kan förhindra en ytterligare ökning av klyftorna mellan rika och fattiga") och risker för främlingsfientlighet. Dessutom påpekas att den "oundvikliga överföringen av politisk suveränitet" från de enskilda staterna till EG-organen i Bryssel kommer att skapa påfrestningar. Enligt EG-kommissionens ordförande

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

Meddelande om interpellationer

kommer inom tio år 80 % av den ekonomiska politiken att fastläggas av EG-organ.

L'EUROPE SANS FRONTIERES? SOYONS REALISTES! (Ett gränslöst Europa? Låt oss vara realister!), lyder en rubrik i det franska veckomagasinet l'Express den 30 september 1988. Uttalandet kommer från diplomaten och f. d. presidentrådgivaren Jean Marc Boegner, som fortsätter: "Skulle det vara förnuftigt att skänka en sådan gåva till knarkhandlare, terrorister och alla sorters smugglare, som det vore om vi avskaffade alla identitetskontroller vid nationsgränserna?"

EUROPA 1992: MACHT OHNE STAAT lyder rubriken till en artikel i det västtyska veckomagasinet Der Spiegel (nr 27/88), där det bl. a. heter: Det finns ingen anledning till jubel inför den inre marknaden, eftersom det Europa som kommer att uppstå 1992 "kommer att köpas till priset av politiska reträtter av en hittills okänd storleksordning. Vad vissa EG-länder har uppnått i form av sociala och demokratiska framsteg framför andra EG-länder, kommer under trycket av de frigjorda marknadskrafterna att smälta samman till ett minimum på den internationella konkurrenskraftens altare".

Exempel på framsteg som, enligt artikeln, måste harmoniseras bort: västtyska medbestämmanderegler, brittisk momsbefrielse för mat och barnkläder, danska arbetsmiljöbestämmelser. Integrationen är ett "farligt och ansvarslöst projekt", också ur demokratisynvinkel, eftersom det är EG-byråkratin som bestämmer. Exempel på tvivelaktiga EG-beslut som försämrat gällande regler i Västtyskland är, enligt artikeln: Tiodubbling av gränsvärdet för radioaktivitet i mat, frisläppning av genmanipulationer, främjandet av tunga lastbilstransporter och inskränkning av asylrätten.

I veckotidningen DIE GRÜNEN (juni 1988) skriver Wilfred Telkämper, medlem av Europaparlamentet: Den inre marknaden leder till nivellering av social- och arbetsrätt liksom det rättsliga miljöskyddet, det blir en "utjämning av rättsskyddet på lägsta nivå, en normering neråt". "Begreppet 'inre marknad' beslöjar den livshotande miljövandaliseringen och de förödande sociala verkningarna av det europeiska företagandets gränslösa koncentrationsprocess." Den inre marknaden leder också till "die Entmündigung der europäischen Bevölkerung" eftersom makten inom EG saknar effektiv parlamentarisk kontroll.

I den danska tidningen Jyllands-Posten den 1 juni 1988 hävdas att "Danmark vil gradvist miste sin økonomiske selvstændighed hvis EF som planlagt indenfor de nærmeste fem år indfører fælles møntenhet og pengepolitik, der vil blive styret fra en europæisk centralbank."

Ovanstående utgör ett litet axplock ur den debatt inom Europeiska gemenskapen som kritiskt granskar effekterna av den s. k. inre marknad som Sverige enligt ett riksdagsbeslut i våras – stött av riksdagens fyra största partier – helt och hållet skall anpassa sig till.

T. o. m. på regeringsnivå i EG-länderna förekommer numera uttalanden som vittnar om en gryende insikt om EG-strukturens omvälvande effekter på hela samhällsutvecklingen.

Den konservative västtyske miljöministern Klaus Töpfer har – enligt Der

Spiegel den 4 juli 1988 – varnat för att "in der EG droht ein Umwelt-Dumping", dvs. i EG hotar miljödumping.

Och den brittiska premiärministern Margaret Thatcher har i ett uppmärksammat tal i Brügge motsatt sig EG:s övernationella målsättning: "Att försöka undertrycka nationalitet (nationhood) och koncentrera makt i centrum för ett europeiskt konglomerat skulle vara ytterst skadligt", enligt Financial Times den 21 september 1988.

Tyvärr har denna sorts debatt haft mycket litet genomslag i Sverige. Här drivs EG-frågan som om den bara handlade om exportföretagens marknader. Att detta sker från liberalkonservativa partiets sida är knappast förvånande. Om man anser att det som är bra för Volvo automatiskt är bra för svenska folket och Sveriges framtid, är det logiskt att låta storföretagens företagsekonomiska ambitioner styra samhällsutvecklingen. Men från arbetarrörelsens företrädare borde man ha rätt att vänta sig något annat.

Fackligt uppvaknande om EG:s risker

Ett visst uppvaknande kan skönjas på vissa håll inom den fackliga rörelsen.

- I SIF-tidningen (88:11–12) presenteras SIF-kansliets EG-ansvarige, Tore Sellgren, som "en EG-utredare som bara blir tveksammare".
- I TCO-tidningen (nr 17/88) rapporteras att många av deltagarna i Nordiska fackliga samorganisationens konferens "Norden och EG" uttryckte oro för att "vi riskerar att förlora den välfärdsmodell vi har i Norden om vi tvingas anpassa oss till centraleuropeisk genomsnittsnivå".
- LO-tidningen konstaterar på ledarplats den 10 juni 1988 att den s. k. svenska modellen "förutsätter att Sverige kan föra en självständig ekonomisk politik". Därför "är och bör inte den svenska neutraliteten vara det enda hindret för ett svenskt medlemskap i EG".
- I en intervju i LO-tidningen den 30 september 1988 säger Villy Bergström, chef för fackföreningsrörelsens institut för ekonomisk forskning, att "ansträngningarna att integrera Sverige med EG kan omöjliggöra den fulla sysselsättningen och välfärden i Sverige".

EG:s målsättning: västeuropeisk supermakt

I den svenska debatten behandlas EG som om det gällde att *bara* utvidga och fördjupa frihandeln. I själva verket syftar EG-samarbetet till skapandet av en västeuropeisk supermakt.

Rubrikerna efter EG-toppmötet i juni 1988 i Hannover gav inget utrymme för tvivel: "EUROPEISK UNION MÅLET". – Vårt mål är en europeisk union, sade Västtysklands förbundskansler Helmuth Kohl. Och det inkluderar en ekonomisk och militär union med en europeisk centralbank och en europeisk valuta, enligt DN den 28 juni 1988.

Helmuth Kohls företrädare, Helmut Schmidt, har gett uttryck för en liknande uppfattning: Den inre marknaden måste syfta till enhetlig valuta, en enhetlig armé och en kraftigare röst i världens affärer, enligt International Management maj 1988.

Att den inre marknaden, som alltså riksdagen beslutat att Sverige skall medverka i, utgör ett steg på vägen mot en västeuropeisk supermakt, framgår

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

Meddelande om interpellationer

också tydligt av EG:s vitbok, § 222: "Liksom tullunionen måste föregå den ekonomiska integrationen så måste den ekonomiska integrationen föregå europeisk enhet. Vad denna vitbok föreslår är att Gemenskapen nu tar ett steg vidare på den väg som så klart är utlinjerad i Traktaten."

Inte heller alla svenska EG-anhängare följer vad saken egentligen gäller: "Avsikten var således att inrätta en enhetlig marknad av samma typ som den som förekommer i Amerikas Förenade Stater", enligt E Braunerhielm i Carl B Hamiltons EG-bok.

"De europeiska gemenskaperna är resultatet av målmedvetna strävanden i Västeuropa att förhindra krig, att söka ett väl fungerande ekonomiskt system och åstadkomma en *politisk union*.", enligt E C Gyllenskiölds EG-bok, s. 41. Gyllenskiöld betecknar EG:s statsrättsliga organisation som "federal" och jämför med USA och Canada. Trots att de enskilda EG-staterna fortfarande är suveräna är EG "en särskild övernationell enhet, styrd av internationella regler och med sin egen konstitution: Romtraktaten, och skall därför betraktas som en juridisk person, i enlighet med Romstadgans art 210."

EG:s ideologi: krämarliberalism

EG styrs av en ideologi som i marknadsliberal extremism söker sin like. Tilltron till den fria marknadens och den "osynliga handens" välsignelsebringande inverkan är total, vilket bl. a. framgår av EG:s vitbok, § 8: "Målsättningen, ett genomförande av den inre marknaden, har tre aspekter:

- först en sammansmältning av tio, och snart tolv, individuella marknader i medlemsstaterna till en stor marknad med 320 miljoner människor;
- därefter säkrande av att denna stora marknad också är en expanderande marknad, icke en statisk marknad, utan en marknad i tillväxt;
- för det tredje säkrande av att den expanderade marknaden blir en flexibel marknad, där resurserna, det må vara mänskliga eller materiella resurser eller kapital- och investeringsresurser, strömmar till områden som erbjuder de största ekonomiska fördelarna."

I Sverige företräds detta synsätt t. ex. av Svenska Dagbladet som i en ledare den 30 juni 1988 efter EG-toppmötet sommaren 1988 hyllade EG:s "dynamik" och uttryckte förhoppningen att "i fortsättningen reduceras måhända politikernas uppgift till att sanktionera de resultat som marknadskrafterna åstadkommit".

S-regeringen och EG: en gåta

Ovanstående kan sammanfattas på följande sätt:

- Inom EG höjs nu allt fler varningssignaler mot negativa sociala, ekologiska och politiska verkningar av den inre marknaden.
- Inom svensk fackföreningsrörelse håller man på att vakna till insikt om att EG-samarbetet kan hota den fulla sysselsättningen och den sociala solidariteten.
- Samtidigt kvarstår EG:s grundläggande målsättning: att steg för steg, där den inre marknaden är det näst sista, skapa en västeuropeisk superstat.

- Dessutom är och förblir grundvalen för hela EG-samarbetet en extremt krämarliberal ideologi där samhällsintresset anses liktydigt med storföretagens företagsekonomiska intressen.

Mot denna bakgrund framstår den socialdemokratiska regeringens EG-politik som en gåta som på intet sätt blev mindre svårlöst av årets regeringsförklaring. Fortfarande sägs att Sverige skall "fördjupa samarbetet med EG på alla samhällsområden så långt detta är förenligt med neutralitetspolitiken". Dessutom sägs att "kraven på full sysselsättning, välfärd, god miljö och fackligt medbestämmande" skall sättas i centrum. Intrycket är att regeringen fortfarande tror att den kan plocka russin ur kakan.

Men samtidigt pågår en reell harmoniseringspolitik utan nämnvärd hänsyn till annat än exportintressen. Bl. a. nuvarande justitieminister Laila Freivalds påpekade kort före valet, DN den 10 augusti 1988, i sin egenskap av generaldirektör för konsumentverket att EG-harmoniseringen har menlig inverkan på konsumentskyddet.

Hemlig EG-regering

EG-anpassningen leds av en grupp som av FiB-Kulturfront nyligen träffande kallades "Sveriges hemliga regering". Bland de 18 männen och två kvinnorna i Rådet för Europafrågor är näringslivsintressena överväldigande väl företrädna (Volvo, Industriförbundet två personer, Bankföreningen, SAF två personer, KF, riksbanken, Grossistförbundet, summa nio), regeringen mycket väl företräd (stats-, industri-, finans-, utrikes- och utrikes-handelsministrarna, en statssekreterare och en chefsförhandlare, summa sju), fackföreningsrörelsen någorlunda väl företräd (LO, TCO, Metall, summa tre) och utbildningsväsendet representerat av universitetskanslern. Hur alla övriga ekologiska, sociala, mänskliga och samhälleliga synpunkter och intressen företräds i det ödesmättade arbetet inom den hemliga EG-regeringen är däremot oklart.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor till statsministern, tillika ordföranden i Rådet för Europafrågor:

1. Vem företräder inom Rådet för Europafrågor miljörelsen, den sociala välfärden, konsumentskyddet, kvinnorörelsen, fredsrörelsen – för att bara nämna några samhällsintressen och grupper som kan bli hårt drabbade av EG-harmoniseringen?
2. Hur skall Sverige efter den avveckling av gränskontrollerna som planeras inom den inre marknaden, och som Sverige inte tagit avstånd ifrån, kunna skydda sig mot narkotikasmugglare och terrorister?
3. Vad kommer det att finnas kvar att bestämma för en svensk finansminister efter en EG-anpassning?
4. Hur skall EG-anpassningen kunna förenas med full sysselsättning?
5. Hur skall det efter EG-anpassning bli möjligt att bedriva en progressiv miljöpolitik?
6. Kommer det efter EG-anpassning att bli möjligt att avveckla kärnkraften?
7. Hur skall det efter EG-anpassning bli möjligt att skapa bättre regional balans?

8. Hur skall det efter EG-anpassning vara möjligt att slå vakt om icke-kommersiell radio-TV?
9. Hur skall det efter EG-anpassning gå att bevara svenskt jordbruk?
10. Hur skall Sverige efter EG-anpassning kunna bedriva frihandel med resten av världen?
11. Hur skall det efter EG-anpassning i längden bli möjligt att upprätthålla reell neutralitet?
12. Är statsministern beredd att erkänna att EG-anpassning i enlighet med vårens riksdagsbeslut inget annat är än ett steg på vägen till EG-medlemskap? Och är statsministern då beredd att redan nu klart säga att frågan om EG-medlemskap, som enligt gällande författning måste avgöras på samma sätt som ändring i grundlag, kommer att föreläggas svenska folket i en folkomröstning?

1988/89:14 av *Lars-Ove Hagberg* (vpk) till arbetsmarknadsministern om bättre arbetsmiljö:

Det är utmärkt att socialdemokraterna i valrörelsen lovat kartlägga de 400 000 sämsta arbetsmiljöerna. Vpk har i flera år krävt att åtgärder skall vidtas mot arbetsmiljöns brister. Dess värre har det varit ett kompakt ointresse för sådana åtgärder tidigare. Så sent som i våras enades socialdemokrater och borgerliga partier om att avslå ett vpk-krav i riksdagen om att arbetsmiljölagen borde ses över.

Nu har äntligen regeringspartiet kommit i kapp verkligheten och insett att åtgärder är nödvändiga. De dåliga arbetsmiljöerna är i dag väl kända och dokumenterade. Det gäller bl. a. belastnings- och förslitningsskador. Sådana skador blir vanliga inom allt fler yrkesområden – inte minst i kvinnodominerade yrken. 80 % av alla yrkesverksamma inom industrin drabbas någon gång av belastningsskador. Förutom det mänskliga lidandet kostar dessa skador tiotusentals miljarder kronor varje år – detta för att företagens vinster och lönsamhetskrav går före de anställdas hälsa. Det finns ett intimt samband teknik–arbetsorganisation–fysisk och psykisk förslitning av arbetskraften.

God livsmiljö förutsätter meningsfulla, intressanta och omväxlande arbeten. Det är inte många förunnat i dag. Arbetslivet genomgår en snabb teknologisk omvandling på storkapitalets villkor. En elit innehar stora expertkunskaper. En del har god utbildning. Men den stora majoriteten löneanställda i privat och offentlig verksamhet har otillräcklig grundutbildning, monotona och förslitande jobb – känslan av maktlöshet ökar.

Ny teknik kan vara ett medel för att berika arbetet, men är i dag främst ett medel för att öka företagets vinster.

Sedan nuvarande arbetsmiljölag trädde i kraft 1978, har en del tunga och hälsovådliga arbeten försvunnit, men alltför många finns fortfarande kvar. Den allvarligaste bristen i arbetsmiljölagen, som också är anledningen till de senaste årens "nya" arbetsmiljöproblem, är att fackföreningarna och de arbetande inte fått några konkreta maktbefogenheter som gör det möjligt att motverka ökad arbetstakt, jäkt och stress, utslagning och utsortering. Dessutom är arbetsorganisationen bristfällig. Ovannämnda problem ansågs kunna lösas via förhandlingar enligt medbestämmandelagen, MBL.

Det krävs nu en förnyelse av arbetslivets villkor. 1970-talets arbetsrättsreformer och metoder är i dag helt otillräckliga och även felaktiga.

Arbetsorganisationen måste ändras utifrån aspekten att respekten för livet och de arbetandes människovärde blir viktigast. Den måste ändras utifrån de arbetandes egna erfarenheter och behov så att den kan erbjuda alla meningsfulla och omväxlande arbeten. För att uppnå detta krävs två huvudinsatser:

- En omfattande vuxenutbildningsreform som ger alla med otillräcklig grundutbildning rätt till teknisk-humanistisk utbildning.
- En vid arbetsrätts- och arbetsmiljöreform som ger de anställda och deras lokala fackliga organisationer maktbefogenheter att frambringa en ny utformning av arbetsorganisationen.

Av regeringsdeklarationen framgår att regeringen skall inbjuda arbetsmarknadens parter och berörda myndigheter att ingå i en arbetsmiljökommission, som skall föreslå åtgärder för de 400 000 mest utsatta arbetsmiljöerna. Syftet skall vara att åstadkomma hälsosammare arbetsmiljöer och därmed minska arbetsskadorna. Den fråga som inställer sig är: Skall kommissionens arbete bygga på samma klassamarbetsanda som hittills förhindrat arbetarskyddsstyrelsen att utfärda föreskrifter på det s. k. psykosociala området? Av regeringsdeklarationen framgår *inte* vilka konkreta åtgärder som måste vidtas, ej heller tidsramen för att uppnå det begränsade mål som nämns.

100 000 personer står i dag i kö för att få sina skador bedömda som arbetsskada. Dagligen förlängs denna kö. Snara åtgärder behövs. Erfarenheter från arbetsmiljökampen visar att åtgärder för en bättre arbetsmiljö kräver resurser. Resurser som måste omfördelas från kapital till bättre arbetsmiljö.

Med hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande frågor till arbetsmarknadsministern:

- 1) Skall arbetsmiljökommissionen utgå från den samarbets- och klassamarbetsanda som för närvarande gäller angående åtgärder enligt arbetsmiljölagen?
- 2) Vid vilken tidpunkt skall regeringens målsättning för att förbättra de 400 000 sämsta arbetsmiljöerna vara uppnådd?
- 3) Är regeringen redan nu beredd att ge lokal fackförening och skyddsombud vidgade befogenheter att förbättra arbetsmiljön?
- 4) Är regeringen beredd att ta initiativ till en vuxenutbildningsreform som kan ge alla förutsättningar för att erhålla meningsfulla och omväxlande arbetsuppgifter i nya arbetsorganisationsformer?
- 5) Är regeringen beredd att ta initiativ till en ny arbetsrättsreform som baserar sig på att ge de arbetande maktbefogenheter i stället för på klassarbete?

Meddelades att följande frågor framställdes

den 6 oktober

1988/89:64 av *Martin Olsson* (c) till finansministern om marginalsatserna och marginaleffekterna för folkpensionärer:

Folkpensionärer med låg pension drabbas av mycket höga marginaleffekter. Ökad skatt och minskat KBT leder till att en mycket liten del blir kvar av en inkomstökning. Genom att det extra avdraget reduceras på grund av både ökad inkomst och förmögenhet över 91 000 kr. (för ensamstående) kan marginaleffekten på en ränteinkomst på denna del av besparingarna bli över 200 % för den som har låg pension. Detta redovisade jag i en interpellation, i en motion och i en fråga under fjolårets riksmöte.

I våras avtog riksdagsmajoriteten min motion med krav på dels att reduceringen av det extra avdraget på grund av förmögenhet skulle upphöra fr. o. m. innevarande inkomstår, dels översyn för att i övrigt begränsa marginaleffekterna.

Förslagen från bl. a. LO om att möjliggöra för pensionärer att arbeta några år efter uppnådd pensionsålder aktualiserar ytterligare frågan om vikten av att begränsa marginaleffekterna för folkpensionärernas extra inkomster utöver pensionen.

Jag vill fråga finansministern:

Avser regeringen att framlägga förslag innebärande att folkpensionärer med låga pensioner får rimliga marginalsatser och marginaleffekter?

1988/89:65 av *Martin Olsson* (c) till statsrådet Margot Wallström om konsumentupplysning om när kosmetiska och hygieniska preparat har testats på djur:

Olika åtgärder måste vidtas för att begränsa och efter hand få slut på de plågsamma djurförsöken. Därför krävde jag 1984 i en motion införande av regler om att på kosmetiska och hygieniska preparat skall anges om preparatet eller i detta ingående ingredienser testats på djur. Efter förnyad motion beslöt riksdagen 1985 uttala sig för "behovet av kraftfulla insatser" för "att få till stånd en ordning som innebär att på kosmetiska och hygieniska preparat anges om preparatet eller dess olika beståndsdelar testats på djur".

I proposition 1987/88:93 om djurskyddslag m. m. meddelades dock att regeringen inte avsåg att framlägga något förslag med anledning av 1985 års riksdagsuttalande. Riksdagen gjorde därför, och med anledning av motioner av bl. a. mig, ett uttalande om att regeringen borde "till förnyat övervägande ta upp spörsmålet om hur regler om sådan produktinformation skall utformas".

Med anledning härav vill jag fråga statsrådet Wallström:

Avser regeringen, och i så fall när, att framlägga förslag till märkning av kosmetiska och hygieniska preparat med uppgift om de testats på djur?

den 7 oktober

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

Meddelande om frågor

1988/89:66 av *Iris Mårtensson* (s) till utbildningsministern om ökad trafikflygarutbildning:

Konkurrensen till de flesta flygtrafikyrken är stor i dag. Förutom rekryteringsbehovet på grund av pensionsavgångar, byte av yrke eller arbetsplats bedöms flygtrafiken komma att öka både in- och utrikes.

Vid trafikflygarhögskolan i Ljungbyhed är utbildningsköerna långa, och i dag sänds elever till USA för att utbildningsbehovet skall klaras.

Ämnar utbildningsministern vidta åtgärder för att platsantalet inom utbildningen skall öka inom landet?

1988/89:67 av *Göthe Knutson* (m) till justitieministern om visst uttalande om bilstölder:

Laila Freivalds, numera justitieminister, yttrade 1968 i en TV-inspelad debatt bl. a. följande:

”Däremot kan jag inte förstå hur man skall kriminalisera människor som aldrig i sitt liv har fått en chans att tjäna ihop till sin egen bil t. ex. Sådana pojkar som åker ut och in i ungdomsvårdsskolor; aldrig någonsin kan de köpa sin egen bil. Att de tar en bil som står på gatan, det tycker jag är fullkomligt självklart.”

Som justitieminister 20 år senare har Laila Freivalds till allmän häpnad sagt att hon har samma inställning i dag men skulle i dag ”uttrycka det mycket bättre”.

Eftersom det inte är ointressant vilken inställning landets justitieminister har till bl. a. bilstölder ber jag justitieminister Freivalds i riksdagen i klartext meddela innebörden av att ”uttrycka det mycket bättre” än 1968.

1988/89:68 av *Margit Gennser* (m) till justitieministern om åtgärder mot meningslös vandalism:

Skadegörelse utan andra motiv än att vandalisera är en vanlig företeelse i dagens Sverige. Detta gäller inte minst parkerade bilar. Kostnaden för denna typ av onödigt vandalism endast gällande bilar kan grovt beräknas till 80–100 miljoner per år eller en halv miljard på en femårsperiod. Denna kostnad måste enskilda människor bära i vårt land dels genom ren kapitalförlust, dels genom allt högre försäkringspremier.

Vilka åtgärder avser justitieministern vidta för att stävja meningslös vandalism som allt oftare drabbar medborgare i vårt land?

1988/89:69 av *Margit Gennser* (m) till finansministern om tullförrättningsavgifterna:

Moderata samlingspartiet motsatte sig tullens avgifter för tullförrättning på icke expeditionstid när förslaget behandlades i riksdagen. Nu har kritik också kommit från Västtyskland, som anser att förrättningsavgiften inte är

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

Meddelande om frågor

förenlig med anpassningen till EG:s inre marknad som Sverige säger sig eftersträva. Västtyskarna är dessutom oroade över det svenska tullverkets planer på att upphöra med klarering i de svenska färjehamnarna natten till lördag och söndag.

Med anledning av vad som anförts, vill jag ställa följande fråga till finansministern:

Avser finansministern att ompröva de nu berörda förrättningsavgifterna till följd av den västtyska kritiken, inte minst för att öka vår EG-politik trovärdighet?

den 10 oktober

1988/89:70 av *Bengt Harding Olson* (fp) till justitieministern om åtgärder mot patent på levande varelser:

I Sverige uppmärksammas alltmer biotekniken och särskilt gentekniken med dess möjligheter till s. k. genmanipulation av djur och även människor. Det biotekniska området är förknippat med många problem av bl. a. etisk och rättslig natur. En avgörande fråga är om patentskydd skall tillerkännas alla genmanipulerade levande varelser och/eller alla processer varmed sådana varelser tillverkas eller förändras.

Denna fråga är föremål för omfattande internationellt utvecklingsarbete på många håll. Inom FN-organet WIPO, där Sverige är representerat, hålls ett viktigt sammanträde den 24–28 oktober 1988. Den svenska inställningen är oklar i den viktiga patentfrågan.

Min fråga till justitieministern:

Är justitieministern beredd att för Sveriges räkning entydigt avvisa en sådan patenträtt på levande varelser?

den 11 oktober

1988/89:71 av *Gudrun Schyman* (vpk) till miljö- och energiministern om hanteringen av utbränt kärnbränsle:

Sverige har fortfarande 139 ton utbränt kärnbränsle i Sellafield, England. Enligt planerna skall detta kärnbränsle upparbetas vid den nya upparbetningsanläggningen Thorp. Enligt mediauppgifter vill Svensk Kärnbränslehantering AB använda det genom upparbetningen separerade plutoniet som bränsle (mixed-oxid-bränsle) i de svenska reaktorerna.

Jag vill därför fråga miljö- och energiminister Birgitta Dahl:

Har regeringen slutgiltigt beslutat vad som skall hända med det svenska använda kärnbränslet som finns i England?

1988/89:72 av *Viola Claesson* (vpk) till miljö- och energiministern om säkerheten vid sjötransport av utbränt kärnbränsle:

Atomsopartyget Sigyn beräknas komma till Oskarshamn söndagen den 9 oktober. Ombord har hon då tre behållare med utbränt s. k. MOX-bränsle.

Jag vill därför fråga miljö- och energiminister Birgitta Dahl:

Vad har regeringen gjort för att säkerheten skall vara maximal med tanke på den typ av last som Sigyn har och att det finns risk för höststormar i de farvatten hon måste passera?

1988/89:73 av *Per Gahrton* (mp) till statsrådet Anita Gradin om krigsmaterielexporten:

Vid frågestunden den 6 oktober sade statsrådet som svar på min fråga (1988/89:48) om vapenexporten bl. a.: "Behovet av krigsmaterielexport skall nu utredas. Under utredningstiden ges nuvarande regler en restriktiv tillämpning." Eftersom tillgänglig statistik visar att den svenska krigsmaterielexporten befinner sig i en galopperande ökningsperiod (med en ökning med 74 % första halvåret 1988 jämfört med motsvarande halvår 1987) ställde jag följande följdfråga: Tänker regeringen vidta några åtgärder för att minska denna galopperande ökning av krigsmaterielexporten? Eftersom statsrådet – i bjärt motsättning mot den nye talmannens förhoppningar om livligare frågestunder – besvarade detta med att tåga tvingas jag här återkomma och fråga utrikeshandelsministern:

Vad exakt betyder statsrådets löfte om en "restriktiv tillämpning" av reglerna för krigsmaterielexport? Kommer värdet av den beviljade och/eller faktiska krigsmaterielexporten under andra halvåret 1988 att bli lägre än motsvarande halvår 1987?

1988/89:74 av *Margareta Winberg* (s) till miljö- och energiministern om miljöhänsyn vid utbyggnaden av minikraftverk:

Under det senaste året har utbyggnaden av minikraftverk vållat stor debatt. Projektens negativa miljöpåverkan har blivit alltmer uppenbar, och därför har olika remissinstanser avstyrkt utbyggnad.

Denna miljösyn har dock inte återspeglats i de beslutande organen. Man har underlåtit att väga olika intressen emot varandra, och man har ofta struntat i lokala och regionala synpunkter.

Mot bakgrund av den tyngd som miljöfrågorna fått i 1988 års regeringsförklaring vill jag fråga statsrådet Dahl:

Är miljö- och energiministern beredd att vidta åtgärder så att miljöhänsynen på ett bättre sätt än tidigare vägs in i bedömningen av utbyggnaden av minikraftverk?

1988/89:75 av *Lena Öhrsvik* (s) till miljö- och energiministern om åtgärder mot försurning av brunnar:

Under ett antal år har statsbidrag utgått för bekämpande av försurning i enskilda brunnar. Diskussion pågår nu om ett eventuellt slopande av statsbidraget.

Med anledning av detta vill jag fråga miljö- och energiministern:

Vad anser statsrådet om värdet av gjorda insatser beträffande försurade brunnar?

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

1988/89:76 av *Ingrid Sundberg* (m) till statsrådet Georg Andersson om vidgade möjligheter att anställa invandrare:

Meddelande om frågor

I södra Sverige är det utomordentligt svårt att fylla lediga platser vid olika företag. Samtidigt finns det i kommunerna invandrare som ännu inte fått arbetstillstånd, men som gärna skulle vilja arbeta på företag i kommunen. Det måste av många skäl anses som angeläget att en anställning erbjuds invandrare, och jag önskar därför fråga invandrarministern:

Vilka möjligheter finns att genom dispensförfarande anställa invandrare när såväl dessa som arbetsgivare anser detta vara en god lösning?

1988/89:77 av *Ingvar Eriksson* (m) till jordbruksministern om gränsskyddet inom livsmedelsområdet:

I en rapport från finansdepartementet (ESO-rapporten) föreslås en ensidig nedrustning av det svenska gränsskyddet för livsmedelsområdet. Dagens gränsskydd utgör i huvudsak ett skydd mot ren dumpning av utländsk överproduktion på den svenska marknaden. Priserna på den s. k. världsmarknaden står inte i relation till de verkliga produktionskostnaderna i något land. Mot den bakgrunden vore en ensidig avveckling av det svenska gränsskyddet en dödsstöt mot svensk livsmedelsproduktion och livsmedelstrygghet.

Av denna anledning vill jag ställa följande fråga:

Avser regeringen lägga fram förslag om en ensidig svensk avveckling av gränsskyddet inom livsmedelsområdet?

1988/89:78 av *Jan Jennehag* (vpk) till försvarsministern om närvaron av svensk militär vid viss flyktingförläggning:

Folkomröstningen i Chile blev ett nederlag för diktaturregimen under Pinochet. Många chilenska flyktingar i Sverige höll valvaka natten till torsdagen den 6 oktober.

Till invandrarverkets chilenska flyktingförläggning, Lysingsbadets camping i Västervik, kom på torsdag förmiddag svensk militärtrupp. Skräcken spred sig bland flyktingarna. Enligt tidningsuppgifter verkar agerandet från ansvarigt befäl ha varit omdömeslöst.

Vilka åtgärder planerar försvarsministern att vidta för att förhindra att något liknande upprepas?

1988/89:79 av *Annika Åhnberg* (vpk) till miljö- och energiministern om miljöproblemen inom Torneälvens ekosystem:

Torneälvens ekosystem är i fara. Om det finska företaget Outokumpus planer att deponera avfallsslam på ön Kuusiluoto förverkligas, är det ett mycket stort hot mot miljön. Ett ständigt pågående hot är också detta företags luftutsläpp.

Miljöproblem känner inga gränser. Även om dessa utsläpp och denna

deponering sker på den finska sidan om gränsen, så är det i hög grad en svensk angelägenhet.

Mot bakgrund av ovanstående frågar jag miljöministern:

Vad avser miljöministern att göra för att förhindra den planerade avfallsdeponeringen och för att komma till rätta med luftutsläppen?

1988/89:80 av *Paul Lestander* (vpk) till jordbruksministern om slopande av fettvaruavgifterna:

Det finns många goda skäl för att öka gränshandeln inom Nordkalottområdet. En åtgärd som kan befrämja en sådan ökad handel vore att tillmötesgå krav från norsk sida om en minskning av fettvaruavgifterna på norskt margarin. I gengäld skulle de norska myndigheterna gå med på en ökning av den köttmängd som tullfritt skulle få köpas i Sverige och införas till Norge.

Förslaget stöds av bl. a. länsstyrelsen i Norrbotten, alla tillfrågade kommuner samt handelskamrarna i Norr- och Västerbotten.

Mot denna bakgrund vill jag fråga jordbruksministern:

Vilka åtgärder tänker jordbruksministern vidta för att tillmötesgå kraven på ett slopande av fettvaruavgifterna?

10 § Kammaren åtskildes kl. 11.33.

In fidem

BENGT TÖRNELL

/Gunborg Apelgren

Prot. 1988/89:7
11 oktober 1988

Meddelande om frågor